

Til lovforslag nr. L 202. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 9. maj 1995

Betænkning

over

Forslag til lov om statens uddannelsesstøtte

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til undervisningsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Der er af undervisningsministeren og et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets og Enhedslistens medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med de af undervisningsministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at understrege, at gaveelementet (stipendiet) i den uddannelsesstøtte, som danske studerende modtager, er langt det højeste i hele verden og mere end dobbelt så højt som i noget øvrigt nordisk land.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men vil stemme for de under nr. 1-10 og 12 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling og vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Såfremt 2. behandling af lovforslaget medfører, at der bliver tilført ekstra midler til sikring af den forældreindtægtsuafhængige støtte for de 18-19 årige, vil Enhedslisten ved 3. behand-

ling kunne stemme for lovforslaget med de stillede ændringsforslag. Enhedslisten erkender, at lovforslaget rummer nogle konkrete forbedringer for en del studerende, men disse forbedringer bliver 100 pct. betalt af andre yngre studerende og elever. Samlet betyder lovforslaget, at hunden fodres med sin logrende hale.

Enhedslisten indstiller de af undervisningsministeren stillede ændringsforslag til *vedtagelse*, idet ændringsforslagene er mindre forbedringer, lapperier og rettelser af redaktionelle fejl. Enhedslisten ønsker ikke at lægge hindringer i vejen for, at disse rettelser kan gennemføres.

Enhedslisten indstiller de af Fremskridtspartiet stillede ændringsforslag til *vedtagelse*, idet Enhedslisten henholder sig til, at forslagsstillerens intentioner er at afskaffe lovforslagets bestemmelse om forældreindtægtbestemt SU for de 18-19 årige, og at en vedtagelse af ændringsforslagene vil medføre de fornødne konsekvensrettelser i lovforslaget, hvor disse intentioner fuldt ud bliver udmøntet i lovteksten. Enhedslisten er ikke enig i forslagsstillerens øvrige bemærkninger til ændringsforslagene. Enhedslisten er af den opfattelse, at vedtagelse af disse ændringsforslag må betyde, at diskussionen om lovforslagets udgiftsneutralitet bliver genåbnet med henblik på at sikre, at der kommer flere midler til dette område. Enhedslisten er ikke tilhænger af, at de ekstra udgifter til denne ændring finansieres ved øget adgangs begrænsning, stopprøver, skærpeelse af studieaktivitetskrav eller lignende.

Ændringsforslag

Af undervisningsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 2

1) I *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »støttømæssig hensende« ordene: »ved uddannelser i Danmark«.

Af et mindretal (FP), tiltrådt af et mindretal (EL):

Til § 8

2) *Stk. 2* udgår.
Stk. 3 og 4 bliver herefter *stk. 2 og 3*.

Af undervisningsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 18

3) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke:
 »*Stk. 3*. Undervisningsministeren kan bestemme, at der i rammen fratrækkes et antal klip, der svarer til antallet af måneder, den uddannelsessøgende til en uddannelse, der gives støtte til inden for klippekortet, har modtaget støtte efter færøske og grønlandske regler. Undervisningsministeren kan bestemme, at der i støttetiden for en uddannelse på tilsvarende måde fratrækkes støtte efter færøske og grønlandske regler, som den uddannelsessøgende har modtaget til denne uddannelse.«

Til § 20

4) I *stk. 4* ændres »gives« til: »udbetales«.

Til § 25

Af et mindretal (FP), tiltrådt af et mindretal (EL):

5) Paragraffen udgår.

Af undervisningsministeren, tiltrådt af udvalget:

6) I *stk. 1, 3. pkt.*, indsættes efter »Grundstipendiet« ordene: »gives indtil udgangen af den måned, hvor den uddannelsessøgende fylder 20 år, og «.

7) I *stk. 5* ændres »stk. 1-2« til: »stk. 1, 2 og 4«.

8) Efter *stk. 6* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7*. De uddannelsessøgende skal ved ansøgning om uddannelsesstøtte oplyse forældrenes navn, adresse og personnummer.«

Stk. 7 bliver herefter *stk. 8*.

9) I *stk. 7, nr. 2*, der bliver *stk. 8, nr. 2*, ændres »stk. 2« til: »stk. 4«.

Til § 47

10) I *stk. 1, nr. 2*, indsættes efter »støttømæssig hensende« ordene: »ved uddannelser i Danmark«.

Til § 62

Af undervisningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

11) I *stk. 1* indsættes efter 1. pkt. som nyt punktum:

»§ 62, *stk. 4*, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende og har virkning fra den 1. april 1995.«

Af undervisningsministeren, tiltrådt af udvalget:

12) I *stk. 2* indsættes efter 2. pkt. som nyt punktum:

»Bestemmelsen om tilbagebetaling af for meget udbetalt uddannelsesstøtte, der er tildelt før den 1. januar 1991, finder dog fortsat anvendelse.«

Af undervisningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af FP):

13) Efter *stk. 3* indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 4*. En uddannelsessøgende moder, der har ret til uddannelsesstøtte og får forlænget støtteperioden med 12 måneder efter § 3, *stk. 6*, i den hidtil gældende lov om statens uddannelsesstøtte, kan efter ansøgning få den ekstra støtte på 12 klip udbetalt med 2 klip om måneden i forbindelse med fødslen eller adoptionen, hvis denne finder sted i perioden 1. april 1995-31. december 1995. Udbetaling af støtte

med 2 klip om måneden kan tidligst ske 2 måneder før fødslen eller adoptionen og tidligst med virkning fra den 1. april 1995. Hvis moderen efter udløbet af perioden med ekstra støtte ikke kan begynde på uddannelsen igen på grund af uddannelsesinstitutionens forhold, kan styrelsen bestemme, at hun skal have tildelt ekstra klip som følge af denne forsinkelse. En uddannelsessøgende moder, der har ret til uddannelsesstøtte uden for klippekortet og får dispensation fra kravet om studieaktivitet, kan efter ansøgning få udbetalt støtten med dobbelt beløb i 6 måneder i forbindelse med fødslen eller adoptionen, hvis denne finder sted i perioden 1. april 1995-31. december 1995. Udbetaling af støtte med dobbelt beløb kan tidligst ske 2 måneder før fødslen eller adoptionen og tidligst med virkning fra den 1. april 1995. Hvis moderen efter udløbet af perioden med ekstra støtte ikke kan begynde på uddannelsen igen på grund af uddannelsesinstitutionens forhold, kan styrelsen bestemme, at hun skal have tildelt ekstra støtte som følge af denne forsinkelse.«

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 5-7.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ved ændringsforslaget tydeliggøres det, at ikkedanske statsborgere som hidtil kun skal ligestilles med danske statsborgere i støttømæssig henseende ved uddannelser i Danmark, medmindre der er international overenskomst om støtte også til uddannelser i udlandet.

Til nr. 2 og 5

Ændringsforslagene indebærer, at afhængigheden af forældreindtægt fjernes såvel for 18- som for 19-årige uddannelsessøgende. Når man er fyldt 18 år, er man som bekendt myndig og kan stifte gæld eller blive sendt i krig. Man har i det hele taget ansvaret for sin egen færden på alle områder. Forældrene har ikke længere pligter, og den unge skal derfor have mulighed for at klare sig selv. Det er derfor urimeligt, at man som ung uddannelsessøgende stadig skal være afhængig af sine forældres indkomst.

For at de offentlige udgifter ikke skal blive forøgede samlet set som følge af ændringsfor-

slagene, ønsker Fremskridtspartiet, at aktivitetskravene til de studerende bliver skærpet, så det derved sikres, at man reelt er studerende for at kunne modtage uddannelsesstøtte. Det vil sige, at der skal indføres optagelsesprøver og stopprøver på studierne samt mindre optag på de videregående uddannelser.

Ændringsforslagene indebærer en række konsekvensrettelser i lovforslaget, der, såfremt ændringsforslagene bliver vedtaget ved 2. behandling, må udarbejdes med teknisk bistand fra Undervisningsministeriet mellem 2. og 3. behandling.

Til nr. 3

Ved en redaktionel fejl blev den foreslåede bestemmelse ikke medtaget i lovforslaget. Efter den foreslåede bestemmelse kan ministeren fastsætte regler om, at støtte modtaget efter færøske og grønlandske støtteregler kan fratrækkes i rammen og i støttetiden. Tilsvarende regler om fradrag i støttetiden findes i dag kun i bekendtgørelsens § 7, stk. 4, med hjemmel i en generel bemyndigelsesbestemmelse i loven.

Til nr. 4

Ved lovforslaget præciseres, at der ligesom i de øvrige bestemmelser i § 20 er tale om, at allerede tildelte klip kan udbetales som dobbeltklip.

Til nr. 6

Ved den foreslåede bestemmelse præciseres, at grundstipendiet og eventuelt tillægsstipendium efter stk. 2 gives til og med den måned, hvor den uddannelsessøgende fylder 20 år. Der kan således gives maksimalt stipendium uafhængigt af forældreindkomsten, når stipendiet vedrører en periode efter den måned, hvor den uddannelsessøgende fylder 20 år - fra det samme tidspunkt som bestemmelsen i § 8, stk. 3, nr. 2, om hjemmeboendesats til udeboende ophører. Lovforslaget svarer til, at forældreindtægtsafhængigheden i den gældende lov ophører med udgangen af den måned, hvor den uddannelsessøgende fylder 19 år.

Til nr. 7

Ved en redaktionel fejl er henvisning til stk. 4 ikke medtaget i lovforslaget.

Bet. o. lovf. om statens uddannelsesstøtte

Til nr. 8

Ved en redaktionel fejl er den gældende lovs § 9, stk. 5, ikke medtaget i lovforslaget.

Til nr. 9

Ved en redaktionel fejl er der en henvisning til lovforslagets stk. 2. Det skal være stk. 4.

Til nr. 10

Ved ændringsforslaget tydeliggøres det, at ikkedanske statsborgere som hidtil kun skal ligestilles med danske statsborgere i støttømæssig henseende ved uddannelser i Danmark, medmindre der er international overenskomst om støtte også til uddannelser i udlandet. Den foreslåede ændring svarer til den foreslåede ændring til nr. 1 vedrørende uddannelsesstøtte i afsnit I.

Til nr. 11 og 13

Med virkning fra 1. april 1995 kan uddannelsessøgende, der har orlov fra uddannelsen, ikke længere få kontanthjælp, hvis de har SU-muligheder tilbage, herunder forlænget støttetid i forbindelse med fødsel og adoption. Med den foreslåede bestemmelse får uddannelsessøgende mødre, der føder eller adopterer i perioden fra dette tidspunkt og frem til lovens ikrafttræden 1. januar 1996, mulighed for med virkning fra 1. april 1995 at få støtte udbetalt med dobbelt beløb.

Der er således ikke tale om, at den ordning med hensyn til støtte, der er foreslået for fødsler og adoptioner, der finder sted 1. januar 1996 eller senere, fremrykkes, men alene, at der skabes mulighed for at få støtte med dobbelt beløb i op til 6 måneder som alternativ til almindelig støtte i 12 måneder.

Den foreslåede bestemmelse gælder ikke fædre.

Hvis moderen vælger f.eks. kun at få udbetalt 8 af de 12 måneders ekstra støtte som støtte med dobbelt beløb i 4 måneder, behandles de resterende støtterater efter de almindelige regler. Dvs. hvis moderen fravælger støtte i 2 måneder, kan den fravalgte støtte senere kun udbetales efter de almindelige regler.

Hvis fødslen sker f.eks. 1. oktober 1995 og moderen vælger at få sine 12 måneders ekstra støtte udbetalt med dobbelt beløb, vil hun være omfattet af overgangsbestemmelsen i alle 6 måneder, idet reglerne om SU i forbindelse med fødsel og adoption i den ny lov om statens uddannelsesstøtte kun kommer til at gælde for fødsler og adoptioner, der finder sted 1. januar 1996 eller senere.

Hvis den uddannelsessøgende efter at have opbrugt den ekstra støtte i denne forbindelse ikke kan begynde på sin uddannelse igen, fordi uddannelsesinstitutionen ikke ønsker at modtage den uddannelsessøgende på det tidspunkt af uddannelsesåret, kan den pågældende herefter få støtte efter de almindelige regler, indtil uddannelsen kan påbegyndes igen. I klippekortet sker det ved, at der dispenseres fra støttetidsreglerne. Uden for klippekortet ses der bort fra kravet om studieaktivitet i den pågældende periode. Ændringsforslaget medfører umiddelbart merudgifter i 1995, idet klipforbruget fremrykkes, således at udgifter, der ellers skulle have været afholdt i 1996, nu skal afholdes i 1995. Merudgiften forventes dog at kunne afholdes inden for de budgetterede udgifter til SU i 1995.

Da denne ændring skal træde i kraft umiddelbart efter lovens vedtagelse med virkning fra 1. april 1995, er det ikke muligt i tide at få udviklet de nødvendige edb-programmer med henblik på, at ansøgninger om støtte med dobbelt sats kan behandles maskinelt. Ansøgningerne må derfor behandles manuelt, og det vil i den forbindelse være nødvendigt, at styrelsen får tilført arbejdskraft svarende til et årsværk til at varetage denne opgave. Udgiften vil kunne afholdes inden for Undervisningsministeriets rammer for 1995 og 1996.

Til nr. 12

Ved ændringsforslaget anføres det udtrykkeligt, at de hidtil gældende regler fortsat finder anvendelse for tilbagebetaling af uddannelsesstøtte, der er tildelt før den 1. januar 1991. Den foreslåede bestemmelse svarer til den hidtil gældende overgangsbestemmelse i § 2, stk. 1, 4. pkt., i lov nr. 859 af 20. december 1989 om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte.

Anne-Marie Meldgaard (S) nfmd. Else Marie Mortensen (S) Hans Peter Baadsgaard (S)
Poul Erik Dyrhund (S) Lis Greibe (S) Aage Frandsen (SF) Dorit Myltoft (RV)
Bruno Jerup (EL) Peter Duetoft (CD) Anders Mølgaard (V) Hanne Severinsen (V) fmd.
Else Winther Andersen (V) Ulla Tørnæs (V) Frank Dahlgaard (KF) Lene Espersen (KF)
John Vinther (KF) Jan Kørpe Christensen (FP)